

Belgelerle Adım Adım Eski Konya (1)

Mehmet Ali UZ
Mehmet DOĞAN

Bu dizi yazımızın giriş bölümü 4 Kasım 2009 tarihinde yayımlanmıştı. Ancak araştırmamızda bazı güçlüklerle karşılaştık, bu yüzden de dizinin neşrine devam edemedik. Böyle bir araştırma kolay olmuyor. Uzun süre devam edecek olan dizi yazımızın ilk bölümünü tekrar veriyoruz.

GİRİŞ

Konya ve çevresi Neolitik, Kal-kolitik ve Tunç Çağları ile Frig, Roma, Bizans Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemlerine ait çeşitli kültür ve sanat eserlerine sahip tarihî bir şehirdir.

Geçmişte, İkonium, Kawania ve Coine, Coyne gibi çeşitli isimlerle anılan Konya, (1) iki asırdan fazla Türkiye Selçukluları Devleti'ne ve bir süre de Karamanoğlu'na başkentlik etti. Selçuklu Döneminde Konya, İslâm dünyasının en önemli ilim, irfan ve kültür merkezlerinden birisi olarak dikkat çekti. Osmanlı Döneminde de önemini kaybetmedi. Fakat son yüz-yüz yirmi yıl içerisinde Konya çok değişti, tarihî eserleri kazma kürek yıkıldı, yöneticilerin bilgisizliği ve duyarsızlığı yüzünden

tarihî doku tamamen yok edildi. Konya, tarihî bir şehir olma özelliğini kaybederek beton yığınlarından ibaret bir kent durumuna düşürüldü. Konya bugün artık ne bir Selçuklu ve ne de bir Osmanlı şehridir. Bazılarına göre Konya, modern bir kenttir belki. Fakat modernlikle tarihîliği biri birine karıştırmamak gerekir. Zira ikisi biri birinden çok farklı kavramlardır.

Zaman zaman Konya için "bir başkent daima başkenttir" der dururuz. Bakmayın bu sözlere. Bu sözler bir gerçeği gizleyemiyor artık. Bunlar nostaljik takıntılardan ibaret sözlerdir...

Konya'nın ne hâle getirildiğini veciz bir şekilde ifade eden ilim ve kültür adamlarımızın düşüncelerine bir göz atmakta fayda mülâhaza ediyoruz.

1967 yılında Süheyl Ünver Hoca'nın merhum Ahmet Tevfik Bey'in Konya ile ilgili mektuplarını neşrederken, "Yetmiş Yıl Önce, Konya" başlıklı makalesinin başında ifade ettiği, "Bundan yetmiş sene önce, sanki düşman eline geçmiş gibi idarecilerin bilgisizlikleri ve kültürsüzlüklerinden tahribine göz yu-

mulmuş şehirlerimizden birisi de Konya'dır... Hâlâ bu eski anlayışsızlıklarımız bugün de yalnız Konya'da değil bütün Türkiye şehirlerinde devam ediyor. ”

“Turist, harabeleri ve bunları görmeye gelir. O, tarih arar. Dünyada tarihsiz memleketler kendilerine tarih uydurmakla meşguldürler. Biz tarihimizi söküyoruz. Bunun acı manaları vardır”(2) derken, Mehmet Önder Bey de:

“Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkenti Konya'da cami, mescit medrese, hankâh, türbe, bedesten, gibi Selçuklu Devri mimarî eserlerinden son yüz yıl içerisinde yıktırılanların, hem de vali, belediye başkanı, komutan gibi okumuş, bu memlekete sahip çıkması gereken aydın kişiler tarafından şu veya bu amaçla gözler önünde kazma kürek kullanılarak yıktırılanların bir listesini yaptığım zaman dehşete kapıldım. Yıktırılan eserler bugün ayakta durabilen mimarî eserlerden daha değersiz, daha gösterişsiz değillerdi. Her biri Türk kültürünün, Selçuklu mimarî sanatının eşsiz yapıları olarak tanınıyor, biliniyordu. Ne var ki; bunları Konya halkının gözleri önünde yıkanlar ve yıktırılanlar, yü-

reklerinde en azından bir sızı bile duymadılar. Üstelik imarcı vali, şehirci belediye başkanı olarak alkışlandılar, takdir gördüler.”

“Selçuklulardan Cumhuriyet Dönemine kadar yüzlerce tarihî yapıya sahip olmuş Konya'da bugün ancak mevcudun yarısına yakın bir bölümü, o da sağı solu budanmış olarak korunabilmiştir. Düşünebiliyor musunuz, bir şehri süsleyen, her biri bir devrin yapı hünerine, ışık tutan anıtların yarından fazlasını o şehirde yaşayan insanlar yıkıyor, temellerine kadar yıkıyor da kimsenin kılı kıpırdamıyor. Olmamalıydı böyle bir şey...” demekten kendini alamıyor. (3)

Prof. Dr. Yılmaz Önge Hoca'ya göre de Konya, hafızasını kaybetmiş bir şehir durumuna düşürülmüştür. (4)

Bu değerli ilim ve fikir adamlarımızın fikirlerine katılmamak mümkün değil. Acı ama gerçek bu.

Cumhuriyet Döneminde bir ara Bakanlar Kurulu kararı ile vakıf eserler, tarihî eserlerin bulunduğu cami, mescit yerleri, üzerinde Selçuklu Dönemi türbeleri bulunan araziler satılarak özel mülkiyete geçirildi. Beş

Yol'da iki türbe ile Söylemez, Sephavan ve Osman Rumî türbeleri bunlardan bazılarıdır. Tarihî eserler satılır mı, böyle bir şey olabilir mi? Ama satıldı. Tarihî eserlerin vakıfları âdetâ talan edildi.

Konya'da yapılan tahribat günümüze kadar devam etti. Pek çok nadide eser yol ve meydan açma bahanesiyle yok edildi. Artık yıkacak ne tarihî eser ve ne de tarihî doku kaldı. Yapacak tek şey; eski Konya'yı bütün özellik ve güzellikleri ile unutturmaktır.

2009 yılında yapılan bir değişiklikle Konya'da küçük mahalleler birleştirilerek tek mahalle haline getirildi. Meselâ Kürkçü, Kalecik, Kalecelp, Mücellit, Sephavan, Karakurt gibi mahalleler birleştirilerek Şükran M mahallesi adı altında tek bir mahalle haline getirildi. Bu mahallelerin hemen hemen hepsi Selçuklu'dan günümüze intikal eden tarihî mahallelerdi. Her birinin ifade ettiği bir anlam vardı. Bu Konya'ya vurulan son darbelerden biri oldu. Bir süre sonra Konya'daki böyle tarihî mahalleler unutulup gidecek.

Son yıllarda Konya'nın tarihî dokusuna ve kültürüne indirilen darbelerden birisi de gece kondu bölgeleri dışında uygulanan "Kentsel Dönüşüm Projeleri" oldu. Mazeretleri halk böyle istiyor, diyorlar. Halk istiyor diye tarihî doku yok edilip, şehir beton yığını haline getirilmez ki...

Eski Konya ile ilgili olarak zaman zaman bazı müstakil eserlerde de yer yer eski Konya'ya yer verildi. Fakat eski Konya, esaslı ve sistemli bir şe-

ilde ele alınmadı. Biz bu dizi yazımızda eski Konya'yı yok edilen tarihî doku ve eserlerle birlikte etraflı bir şekilde bölge bölge ele alarak, eski Konya'yı gelecek nesillere aktarmaya ve eski Konya'nın unutulmamasını sağlamaya çalışacağız.

Bu çalışmayı yaparken, başta eski Konya resimleri olmak üzere, Konya Şeriye Sicilleri ve bütün tarihî kaynaklar büyük bir titizlikle taranacak ve bunlardan istifade edilmeye çalışılacaktır. Bu arada canlı kaynaklar da ihmale dilmeyecektir.

Bilindiği gibi Konya ilk defa Alâeddin Tepesi'nde kurulmaya başlamış ve zaman içerisinde dalga genişleyerek ovaya yayılmıştır.

Bu çalışmamızla Konya ve Konya kültürüne faydalı olabilirsek kendimizi bahtiyar addedeceğiz.

- 1- Tuncer Baykara, Türkiye Selçukluları Devrinde Konya, Konya 1998, s.1.
- 2- Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver, "Yetmiş beş Yıl Önce, Konya", Belleten, C. xxxı, S. 122, (Nisan 1967)'den ayrı basım, s.202.
- 3- Dr. Mehmet Önder, "Son yüz yıl içerisinde Konya'da yıktırılan Selçuklu eserleri", Konya Bülteni, Temmuz-Ağustos 1998, s. 8.
- 4- Prof. Dr. Yılmaz Önge, "Hafızasını Kaybeden Şehir: KONYA" Konya Mimarlar Odası Bülteni, 1990.

1921'de belediyece yıktırılan Eflatun Mescidi (Saat Kulesi, 1872) ve Alaeddin Camii.

Ord. Porf. Dr. A. SÜHEYL ÜNVER'İN "KIRK HADİS"İ...

Kültür ve sanat dergilerinin "edebiyat takvimi" sayfalarını incelerken Ahmet Kabaklı (8 Şubat 2001), Cenap Şehabeddin (13 Şubat 1934), Süheyl Ünver (14 Şubat 1986), Tarık Buğra (26 Şubat 1994) gibi birçok fikir adamı ve sanatkârın şubat ayında vefat etmiş olduklarını gördüm. Adlarını zikrettiğim zevattan Süheyl Ünver dışındakiler hakkında daha önce yazı yazmıştım. Vefat yıldönümü vesilesiyle bugün de size Süheyl Ünver'i ve pek bilinmeyen "Kırk Hadisimiz" adlı eserini tanıtmaya çalışacağım...

Tıp doktorluğu yanında, müzehiplik, hattatlık, şairlik vb. sanat dallarıyla da ilgilenen Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver (17 Şubat 1898-14 Şubat 1986) velut bir kültür ve sanat adamıdır. Kitap ve makalelerinin sa-

yısı 2500'ü aşkındır. Kendi ruh köküne bağlı birçok Türk aydını gibi Süheyl Ünver de Hz. Peygamberin "Kim ümmetim için din işlerine dair kırk hadis ezberlerse; Allah onu fakihler ve âlimler topluluğu içinde diriltir..." sözünden ilham alarak 1957 yılında 40 hadisi (mealen) bir araya getirerek kendi hatt-ı destiyle bir kitapçık (çeşitli minyatür ve çiçek motifleriyle süslü) oluşturmuştur. 1990'da Evyap Vakfı tarafından tıpkıbasım olarak yayımlanan söz konusu eserin "Ön Söz"ünde Süheyl Ünver şunları söyler:

"Bahtiyar eşim ve çocuklarım!

Şimdi 1957'deyiz. Sene 632'ye uzanalım. Sevgili Peygamberimizin Mekke'den Medine'ye hicretinden on sene sonra, yani bundan 1325 sene önce... Onun Medine'de hicret

yıllarında oturduğu ve Mescid-i Saadet olarak yakınlarına ve arkadaşlarına yaptırdığı odaları muhtevî temiz bir bahçeye ve oradan rûhen huzûr-ı saadetlerine birlikte girelim. Zemin ve zamana uyan ve mübarek ağzından çıkan ve hadis-i şerif denen değerli sözlerinden dinlediğimiz kırk tanesini toplayalım ve buraya sıralayalım.

Bu güzide sözlerle değerlenen defteri sevdiklerimize ithaf edelim. Bunları her arzu ettiğiniz zaman okuyun ve sevdiklerinize de okutun. Sizler ve okuyanların bütün hayatları şiir, sanat, sıhhat, saadet ve refah içinde geçsin ve bu kırk mübarek hadis hepimizin uğuru olsun...”

Şimdi bu küçük risaleden birkaç hadis meali iktibas edelim:

“Hayırlı amel ve ibadetinizi maddî fayda düşüncesinden uzak olarak yapınız. Yoksa Allah o ibadetinizi kabul etmez.”

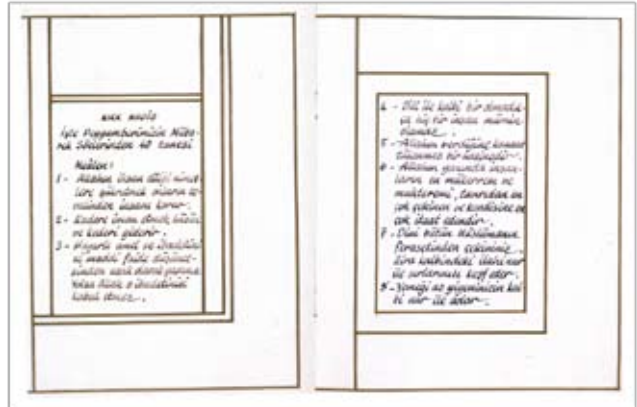
“Dili ile kalbi bir olmadıkça hiçbir insan mümin olamaz.”

“Bir kimse ana ve babasının kederini mucip olan bir harekette bulunursa büyük günaha girer.”

“Bir din kardeşinin dünya ve ahirete müteallik bir müşkülünü çözen kimse hac ve umre vazifesini yapmış gibi bir sevaba nâil olur.”

“Bir kimse kendini büyük zannedip başkalarını küçük görürse Allah o kimseyi önünde ve sonunda hor ve hakir eder...”

Kanaatimizce vefâkârlık ve kadirşinaslık ne kadar güzel hasletlerse, vefâsızlık ve kadirbilmezlik de o kadar kötü davranışlardır. Dolayısıyla, tarihe mal olmuş şahsiyetlerimizi takdir edip anmakta cimri davranmamalıyız. Aksi halde o kaynaklar gün gelip kuruyacaktır. Bu düşüncelerle Süheyl Ünver’i vefat yıldönümünde rahmetle anıyoruz...

Prof. Dr.
Saim SAKAOĞLU

ŞEHİR GÜZELLEMELERİ – 3

NİĞDE GÜZELLEMESİ

Hep düşünmüşümdür, “Acaba biz şehirleri nasıl severiz, niçin severiz?” diye. Yoksa “Şehirleri bizlere kimler sevdirebilir?” sorusunu da mı gündeme taşıyacağız. Sizleri bilmem ama şehirleri bana sevdirenler önce insanıdır, sonra doğa güzelliğidir. “Kültür zenginliklerini unuttunuz galiba!” dediğinizi işitir gibiyim. Haklısınız, onu da eklemeliyim.

“Dünyada Van, ahirette iman” diyen Vanlı ile “Gez dünyayı, gör Konya’yı” diyen hemşehrime duygusallıklarına bir şey demeyeceğim. O güzel mânideki, “Azizim keten yahşi / Giymeye keten yahşi / Gezmeye garip ülke / Ölmeye vatan yahşi” demesindeki sevgiye ne diyebiliriz ki? “Beni öldüğüm yerde gömün” diye ihtiyarın vatan anlayışına ne kadar saygı duysak azdır.

Sözü uzatmayalım; konumuz sayfalar dolduracak kadar geniş, ama biz Niğde’de karar kılacağız.

35 yıldan beri konferans vermekteyim. Kâh telefonla bitiririz her şeyi, kâh yüz yüze görüşerek... Yazılı olarak başvurular da olur. “Hayır” demek mümkün mü? Doktora öğrencim, Niğde Üniversitesi Öğretim Üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Nedim Bakırcı’nın telefonunu alınca hem duygulandım, hem de sevindim. Duygulandım, çünkü Dr. Bakırcı bir vefayı sergiliyordu. Nice ihanetlerin kol gezdiği dünyamızda böyle güzel insanla-

rın varlığı beni heyecanlandırıyordu; sevindim, çünkü çağrılmak ve ağırlanmakta da ayrı güzellikler var.

Ayrıca Isparta konferansım, İzmir bildirim var, ama ‘Hayır’ demek kolay mı, hemen ‘Evet’ deyiverdim.

24 Aralık 2009 Perşembe günü, kuşluk saatlerinde Ereğli üzerinden Niğde’ye doğru yola çıkıyoruz. Otobüsümüz fazla kalabalık değil, Karapınar’da, Ereğli’de inenler binenler oluyor. Otobüs, rahat, yollar ise yeterince güzel değil.

12.30 sularında, daha önce haberleştiğimiz üzere, Bor Otogarı’nda sevgili Nedim’le buluşuyoruz. Bir soluk hasret giderdikten sonra üniversiteye doğru yola çıkıyoruz. Ancak Nedim’in konuk-severliği başlıyor. Beykoz (bazı yerlerde Beykızı) Lokantası’na iniyoruz. Şöyle yağsızından, tuzsuzundan bir öğle yemeği yiyoruz. İndikten sonra başlayan hâl hatır sorma işi yemekte de sürüyor. Eski öğrencilerimi, az da olsa tanıdığım meslektaşlarımı soruyorum. Kiminin doktora hocasıyım, kiminin lisansta tez danışmanıyım. İçlerinde yardımcı doçentliğe atanma raporu yazdıklarım da var, kitabı için inceleme raporu yazdığım da... Hasılı orası bir dost eviydi, öğrenci topluluğu idi.

Saat 14.30’da, Fen-Edebiyat Fakültesinin Konferans Salonu’nda toplanıyoruz. Konferansımızın konusu, “Nasreddin Hoca’ya Yeni Bir Yaklaşım” idi, sevgili Nedim’le öyle kararlaştırmıştık. Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Murat Alp Bey’in yanında garnizon komutanımız Albay Osman Nuri Erkan ile Altunhisar Belediye Başkanımız Erdal Sarı yer almıştı. Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin ilgili birimlerinin öğrencileri salondaki yerlerini almışlardı.

Aramızda olacağından emin olduğum bir hemşehrime ise, görevi gereği

Hocası ile öğrencisi:
Prof. Dr. Saim
Sakaoğlu ile Yrd.
Doç. Dr. Nedim
Bakırcı.

gelemedi, haber iletmişti. Meram Belediyesi'nin eski başkan yardımcılarında, Yazarlar Birliği Konya Şubesi Başkanı Ahmet Köseoğlu kardeşim gelemedi. Çünkü o, Niğde Belediye Başkan Yardımcısı idi ve aynı saatte Belediyedeki bir toplantıya başkanlık ediyordu.

Toplantımız, Nedim kardeşimin hayat hikâyesini okutmasından sonra başladı. Daha doğrusu, "Aldı sözü Saim Hoca" faslı başladı. Konuşmamızın konusunu biliyorsunuz. Nasreddin Hoca... Konu da alışılmışın dışında. Yeni bir yaklaşım... Böyle diyoruz çünkü Hocamız da gitti gidiyor. Hayır hayır, başka ülkelere, kardeş devletlere filan kaptırdığımız yok; ama Hocamız, adına yüklenen yüzlerce fıkranın altında can çekişmekte. İstanbul'da yaşayan bir dahiliye uzmanı doktorumuzun kerpiç kalınlığındaki kitabının adındaki fıkraya sayısı galiba 1555 idi. Allah ziyade eylesin. Tez zamanda 2222 veya 3333'ü de göreceğimizi umuyorum! Öyle ya, "Arapça değil mi, uydur uydur söyle" hesabı, "Nasreddin Hoca değil mi, montajla montajla, kitabı geçir!"

Gençleri uyardım, "Her gördüğünüz sakallıya babanız / dedeniz sanmayınız" hesabı, Hoca adına bağlanan her fıkrayı onun sanmayın" diyerek uyardım.

Sözü gençlere bıraktım. Onlar sordular, ben cevapladım, sorular biter mi, bitmez elbet. Ama bir yerde noktayı koymamız gerekcek. Biz de öyle yaptık. Konuşmadan sonra rektör yardımcısı Prof. Alp'in makamına davet ediyoruz. Ben, alıştığım üzere bir ihlâmur ile idare ediyorum. Oradan Bölüme geçiyoruz. Konuşmamdan önce de oradaydık. Sevgili Nedim'in odasında başlayan sohbetler, daha geniş olan hemşehrimiz ve Bölüm Başkanı Doç. Dr. Mevlüt Gültekin'in odasında sürüp gidiyor.

Nice güzel insanla tanışıyoruz, nice eski dostlarla hâl hatıra geçiyoruz. Dekan yardımcısı ve Biyoloji Bölümü Başkanı Prof. Dr. Aydın Topçu, Yrd. Doç. Dr. Sadi H. Nakiboğlu, Yrd. Doç. Dr. Hatice İçel, Yrd. Doç. Dr. Abdullah Kök, Yrd. Doç. Dr. Faruk Çolak, Yrd. Doç. Dr. Hikmet Koraş, Yrd. Doç. Dr. Nevin Gümü, Yrd. Doç. Dr. Bekir Çınar, Dr. Ahmet Büyükkakkaş, Dr. Akartürk Karahan ve yüksek lisans öğrencisi Kürşat Türkan.

Ah bir de neleri konuştuğumuzu bilmeniz... Edebiyat bir bütün olarak ele alınıp olabildiğine geniş coğrafyalara kadar yayılıverdi. Eh, her daldan edebiyatçının olduğu ortamı sınırlamak olmazdı elbette.

Derken, hemşehrimiz Ahmet Köseoğlu'nun telefonu geldi. "Hocam, geliyorum, neredesiniz?" Yerimizi tarif ediyoruz, Nedim Bey bir genç arkadaşımızı, karşılayıcı olarak gönderiyor. Hemşehri bu, eli boş gelecek değil ya, Niğde'mizle ilgili güzel kitaplar güzel ellerle teslim ediliyor. Sağ olunuz sevgili Köseoğlu...

Akşam yemeğini aynı yerde yiyoruz. Şöyle bir köşe masasında... Kimler mi var? İsterseniz sadece soyadlarını anıvere-yim: Bakırcı, İçel, Kök, Geçer, Ekiz hocalarla dost İsmail Özmel ve yüksek lisans öğrencisi Türkan. Böylesi yemeklerde yenilenden çok konuşulanlar önemlidir, daha doğrusu sofrayı bu konuşmalar zenginleştirir. Bizde de öyle oldu. Kâh Niğde'den, kâh ülkeden... Diller ne kadar döndüyse konular da o kadar güzelleşti. Eh, lokantada oturmanın bir süresi var... Kalkma zamanı geldi, sohbeti Kale'deki çadırdaki sürdürmeye karar verdik.

Arabalar, arabalar... Kale yolu dolaşık, dön babam dön... Menzile ulaştık ama içeriye giremedik; çünkü bazı gençler oturmuş, çaylarını içiyor. "Ne yapalım, ne edelim?" derken sevimli bir ses "Polisevi'ne gidelim... Nasıl olsa hocamız da orada kalacaklar" deyiverdi. Hep birlikte yollara düşüyoruz. İşin bir güzel ta-

Prof. Sakaoğlu kitaplarını imzalıyor.

24 Aralık 2009 / Akşam yemeği.
Akınar dergisinin sahibi,
yazar ve şair dostumuz
Avukat İsmail Özmel, doktora
öğrencim Yrd. Doç. Dr.
Nedim Bakırcı, Prof. Dr. Saim
Sakaoğlu, doktora öğrencim
Yrd. Doç. Dr. Hatice İçel, Yeni
Türk Edebiyatı Öğretim Üyesi
Yrd. Doç. Dr. Genç Osman
Geçer, Sanat Tarihi Öğretim
Üyesi Yrd. Doç. Dr. Abdullah
Kök.

rafı Niğde'yi de gece güzelliğiyle yakalıyoruz. Kale'de alınan bilgiler, Kale'den şehre bakış, görüş alışverişleri, elektrik aydınlatmasına bilgi aydınlatmasına da ekleyiveriyor.

Polisevi'ndeyiz... Rahat koltuklar... Karşımızda TV var. Kurtlar Vadisi... "Bunun tekrarı vardır, sohbetin yok" deyip kanalı sakinleştirdik. Konya'da doğru dürüst yapamadığımız, Hakan'ın Kömen'inde kim gelirse üç beş dakika konuşabildiğimiz konular burada sular gibi akıp gidiyor. Hâlâ dinliyor ve konuşuyoruz. Ancak dostlarımız nazik insanlar... "Hoca'yı daha fazla yormayalım." diyerek veda ediyorlar.

Kahvaltı sonrası sevgili Nedim beni almaya geliyor. Bugün öğrencilere özel ders vereceğiz. Polisevi'nin avlusundan karşı tepeleri seyrediyor, köyler ve mahallemeler hakkında bilgi alıyorum. Yamaçlar günün müjdesini veriyor. Pırl pırl...

Yine bölüm, yine dostlar ve yine sohbet. Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin sevgili öğrencileri bir arada... Edebiyatçılar ve Türkçeciler... İsterseniz 'özel ders'in konusunu açıklamayalım, siz tah-

Hocası ile öğrencisi genç öğrencilerle.

min ediniz.

Artık alıştık, son yemeğimizi de aynı yerde yiyeceğiz. Dostlarım Özmel, Bakırcı, Türkan ve Konya'dan öğrencim Öğr. Gör. M. Ziya Bağrıaçık. Ben yine "Beyaz et" diyorum; salata, su, ekmeğ... Ne var benim gibi konuğu ağırlamaya...

Dünden pazarlık etmiştik. Gitmeden önce Niğde Belediyesine uğrayacak, hemşehrımız Ahmet Bey'i makamında ziyaret edecektik. Öyle de yaptık. Aziz dost İsmail Özmel de orada imiş, birlikte sevgili Köseoğlu'nun makamına akıyoruz. İkramlar, sohbet ve gözler saatlerde. Otobüsümüz 15.00'te yola çıkacak. Çifte veda... Ahmet ve İsmail Beylere... Niğde'nin yeni modern otogarına doğru yol alıyoruz Bakırcı ile... Öğrencim Hatice Hanım ve eşi Hayati Bey de oradalar. Kalkışa üç-beş dakika var. Teşekkürler, selam yüklemeler, el sallamalar ve gözden kayboluyor otobüsümüz.

19.00'da kırkçü dükkânının kapısı-na, Konya Otogarı'na ulaşıyoruz. Giderken götürdüğüm kitapların yerine hediye edilenler, konferansından sonra lütfedilen haliya dokunmuş Atatürk portresi ve Türk Bayrağı... Neyse, arabam park yerinde idi de hemen oraya ulaşabildik.

Tıpkı Isparta dönüşünde olduğu gibi, geride bıraktığım dostlarım arıyor: "Hocam, Konya'ya ulaştınız mı?" İlk telefonun kimden geldiğinin tahmin etmişsinizdir. Nedim Bakırcı'dan... Şehre 10 km kala aradı. Ben de eve ulaşınca haberi verdim. Nedim haklıydı, üç buçuk saatte gittiğim Niğde'den dört saatte dönmüş-tüm.

Niğde... Vaktiyle de konferans vermeye, yüksek lisans sınavı yapmaya, S. Ü. Eğitim Fakültesi dekanıyken bize bağlı olan bugünkü Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesinin çekirdeğini oluşturan iki yıllık Eğitim Yüksek Okulunu ziyaret etmeye gidişlerimi hatırlıyorum.

Niğde'yi bana vaktiyle, 112. Dönem Yedek Subay Okulu öğrencilerinden, sonradan Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığına kadar yükselecek olan aynı zamanda şair de olan Ahmet Sevgi sevdirmişti. Şimdi ise başta Nedim, İsmail, Ahmet Beyler âşık ettiler. Hatice Kızımızı unuttuğumu mu sanıyorsunuz...

Hoşça kal Niğde, hoşça kal...

ARKADAŞIM HÜSEYİN YILDIZ

Halit GÜLER

Bu yazıya, kaleme alırken nasıl bir başlık koysam diye düşündüm. O anda kendisinden bahsedeceğim veya birlikte geçirdiğimiz tatlı yılları anlatacağım Hüseyin Yıldız, hayalimde ve hatıralarımda canlandı. Bu ifademden, kendisini kaybettiğimizi falan zannetmeyin. Çok şükür yaşıyor ve dimdik ayakta. Şu anda o Konya’da, ben Antalya’da olduğum için böyle düşünüyorum.

Konya’da olduğum zamanlar kendisiyle sık sık görüşürüz. Birbirimizi görmeden ve eski günlerimizi yâd etmeden de zaten duramayız. Yazmak için elime kalemimi alınca ve o da gözümün önünde canlanınca gayrı ihtiyari hemen, bu şahıs benim arkadaşım, deyiverdim. Bunun üzerine en iyisi yazıma; “Arkadaşım Hüseyin Yıldız” başlığını koyuyum diye düşündüm. Aklıma gelenler içerisinde her halde en uygun olanı da bu başlık olurdu, çünkü o benim yarım asırlık zamanın şekillendirdiği, güzelleştirdiği, olgunlaştırdığı ve unutturamadığı değerli arkadaşım.

Sevgili arkadaşım Hüseyin Yıldız, hayatının bir parçası olan hatıralarını yazdı. Kısmet olursa kitap olarak da yayınlayacak. Benim de duygularımın ve arkadaşlık hatıralarımın kitabında bir bölüm olarak muhakkak yer almasını istedi. Ben de onun üzerine bir şeyler yazmaya ve hayatımın Hüseyin Yıldız bölümünü, kısada olsa, aktarmaya karar verdim.

Bizim başka arkadaşlarımız da vardı. Bu kitapta yer alması gereken yakınlıkta, sıcaklıkta ve samimiyette. Yeri geldikçe kısa da olsa onlardan da

bahsedeceğiz. Bahsedeceğiz diyorum, ama o günlerin pırl pırl arkadaşlıklarını, o tatlılıkta ve o saflıkta anlatabileceğimi de zannetmiyorum. Çünkü o günler anlatılmaz, ancak yaşanır. Geriye dönüp tekrar yaşamak da mümkün olmadığına göre, o mutlu döneme sadece ufak bir pencere açmış olacağım. O arkadaşlıklar bir haldi, bir heyecandı, bir gönül bağı ve güzel bir duygu idi; maddî bir cisim ve çıkar değildi. O günleri, geride kaldı ama hatırladıkça biz, başkasının hissetmesi mümkün olmayacak tatlılıkta, kısmen de olsa o anı yeniden hissediyoruz ve yaşıyoruz.

Bazı arkadaşlarımız Hüseyin Yıldız’a kendi aramızda hafız derlerdi. Halbuki o hafız değildi. Arkadaşlarımız dediğime bakmayın, topu topu birbirini anlayan, birbirinden hoşlanan ve birbirinden ayrılmayan beş altı kişi idik. Bu arkadaşlık, okul arkadaşlığı, mahalle arkadaşlığı, kahvehane arkadaşlığı, iş arkadaşlığı, sinema arkadaşlığı ve aynı futbol takımını tutma arkadaşlığı gibi değildi. Bizim ki; birbirimize manen ve maddeten destek olmayı, ders çalışıp okulu bitirmeyi amaç edinmiş ev arkadaşlığı idi.

Arkadaşım Hüseyin Yıldız ve bazı arkadaşlarımızla talebeliğimiz boyunca aynı evde kalmış, aynı görüşü paylaşmış, hayata aynı açıdan bakmış, beraber ders çalışmış ve bazen aynı sıkıntıları çekmiştik. Üzüntüleri paylaşır, kusurları görmez, ağmanları kapatır ve sevinçleri artırırdık. Halbu ki onlar, erkek sanat okulunda ben ise imam hatip okulunda okuyordum. Böyle olmasına rağmen, bir araya gelişimizin hikâyesini hatırladığım kada-

rıyla ileride anlatmaya çalışacağım:

Hüseyin Yıldız'a arkadaşlarımız neden hafız demişlerdi. Ben hiç bir kimseye kim olursa olsun adının dışında, başka bir sıfatla hitap etmeyi hem sevmez ve hem de beceremezdim. Yalnız arkadaşlar arasında birbirlerine hal ve davranışlarına uygun düşecek şakalar yapmak ve isimler takmak yaygındı.

Arkadaşım Hüseyin Yıldız, ilkokulu köyünde bitirmişti. 3 yıllık bir okulda okumuştur. Hocası öğretmen değil, eğitmedi. O yıllarda köylerde öğretmen azlığı sebebiyle, hattâ hiç olmadığı için, öğretimi eğitmenler yerine getirirdi. Onların asıl mesleği öğretmenlik değildi. Eski ve yeni yazıyı çok iyi bildikleri için kısa bir süre kursa tabii tutularak eğitmen olarak atanmışlardı. Onlar da öğrencilerini çok iyi yetiştirmiş, eski ve yeni yazıyı öğretmişlerdi.

Kalkınma köyden başlayacaktı, ama her nedense eğitim köyden başlamıyordu. Eğitim olmadan köy nasıl kalkınır, onun da düşünülmesi gerekirdi. Çoğu köyde ilk okul yoktu veya üç yıllık okullar vardı.

Arkadaşım Hüseyin Yıldız'ın hocası da bu eğitmenlerden birisi idi. Hüseyin Yıldız, hocasından her zaman saygı ve takdirle, hayranlıkla bahseder, köye ve köylüye örnek olduğunu söyler, hizmetini ve fedakârlığını hararetle överdi. Arkadaşımız Hüseyin Yıldız, bizi bile hocayı, yakından tanımadığımız halde takdir eder, saygı duyar ve sever hale getirmişti. Kuran-ı Kerimi düzgün okuduğu ve namazını da kıldığı için, arkadaşlarımız ona hafız diyorlardı. Bilhassa komşu köylerinden (Kuşçalı) Mehmet Gül, sıkça söylerdi. Aslında Hüseyin Yıldız'la tanışmamıza, hemşehrîsi Mehmet Gül vesile olmuştu. Bu tanışıklıktan ve arkadaşlıktan biz son derece memnunduk ve Mehmet Gül'e müteşekkirdik.

Hüseyin Yıldız, Karayahya köyünden, Mehmet Gül ise Kuşça köyündendi. Netice olarak ikisi de Bozkırlı ve dağlı idiler. Yaşadıkları bölge dağlık

olduğu için o bölgenin insanına öyle derlerdi. Aynı yörenin insanları oldukları için birbirini tanır, huyları uyur, karakterleri birbirine benzer, ve hallerinden anlarlardı. Konya'da yaygın olan konuşmadan vücut diliyle anlaşma şekli var ya, onu çok güzel yaparlardı.

Mehmet Gül'ün babasının, Hâkimiyet-i Milliye İlkokulunun sağ üst köşesine rastlayan karşı yolda (Karaman Caddesi'nin başlangıç noktası) bakkal dükkânı vardı. Okuldan çıkınca doğruca Sinan dayı (Mehmet Gül'ün babası) nın bakkal dükkânında buluşurduk. Sinan dayı da arkadaşları gelirler, sıkılmasınlar diye dükkânı oğlu Mehmet'e teslim ederdi. Bitişinde Üsküseli Tefik dayının kürkçü dükkânı vardı. Her ikisi de anlayışlı, görmüş geçirmiş çok iyi insanlardı. Sonra arkadaşımız Mehmet Gül, rahmetli annemin dünür başılığı sayesinde Tefik dayının kızı ile evlendi.

Mehmet Gül de erkek sanat okulunda okuyordu. Babası olmadığı zaman, kasanın başına tezgâhın üzerinden zıplayarak geçer, dükkânı o idare ederdi. O kasanın başında iken, çekeneceğimiz kimse kalmadığı için biz dükkânda daha rahat olurduk. Gerçi dükkân için zararlı olmazdık, ama kısa bir müddet için de olsa beraber olmak bize keyif verirdi. Ne de olsa arkadaşımızın babasının dükkânı idi ve kasanın başında o vardı. O anda sanki dükkân bizim gibiydi. O günün şartlarında; "Bizim olsa ne olacak, nihayet altı üstü bir bakkal dükkânı" diyemezdik. Çünkü o yıllarda bir bakkal dükkânına sahip olan kimse varlığı sayılırdı.

İşte bu bakkal dükkânında iyi niyetle başlayan arkadaşlık, sonra ev arkadaşlığına dönüştü. Aynı yörenin insanları olduğumuz için çabuk anlaştık ve kaynaştık. Sinemaya gitmenin dışında, kötü bir alışkanlığımız olmadığı gibi, o zamanlar içimizde sigara çenimiz bile yoktu. Babalarımız köyde olsalar bile onların tanıdık ve dostları veya şehirde yaşayan akrabalarımız

uzaktan da olsa bizi takip ve kontrol ederlerdi. Hüseyin Yıldız, ders çalışacağıma diye zaten bizimle çarşıya-pazara çıkmaz ve sinemaya bile pek gitmezdi. Bizi takip edecek kimse olması o yeterdi.

Arkadaşım Hüseyin Yıldız, o yıllarda, (hatıratında yılını yazmıştır) Konya'nın Topraklık semtinde kerpiçten yapılmış tek katlı bir evde oturuyordu. Köyünden bazen erzak gelirdi. Ya kendisi erzak geldi diye bize haber verir, ya da biz, erzak geleceğini tahmin eder ve hiç çekinmeden evine baskın yapardık. Yere bir sofraya altı serer, memleketten ne gelmiş ise ortaya çıkarırdık. O yıllarda köyden ne gelecek ki; pekmez, tahin, yumurta, pilavlık bulgur, yufka ve tuluk peyniri gibi yiyecekler gelirdi. Bu ikram, bize unutamayacağımız bir ziyafet olurdu. O günlerde ailemizin bize harçlık olarak gönderdiği para ile bir lokantaya gidip yemek bile yiyemezdik. Ev ve okul masraflarını ancak karşılayabilirdik. Hüseyin Yıldız'ın evi, yalnız kalmasına ve bekâr olmasına rağmen, temiz ve düzenli idi. Bizimle bir araya gelmekten tek bir şey onu tedirgin edebilirdi. O da derse çalışmamak. Derse çalışmayı çok severdi. Biz de onun o halini bildiğimiz için fazla rahatsız etmezdik.

Yılların perçinlediği arkadaşlığımız böyle huzurlu, güvenli, karşılıklı sevgi ve saygı içerisinde bir müddet, bir müddet olur mu hep öyle, artarak ve tazelenerek devam etti. Çok şükür aynı samimiyet ve sıcaklıkta arkadaşlığımız sağ olanlarımız arasında halen de devam ediyor.

Sonra birleşerek Konya'nın Hacı Fettâh Mahallesi'nden 3 ya da 4 odalı bir ev kiraladık. Hüseyin Yıldız'la benden başka, iki arkadaşımız daha vardı. Keçi Muhsine köyünden Mahir Ekinan (Allah rahmet eylesin, genç yaşta kaybettik, vefatı bizi çok üzdü.) ve Çumra'nın Türkmen Camili köyünden Ali Osman Acar. Ali Osman Acar'la ben, imam hatip okulunda okuyorduk. Rahmetli Mahir Ekinan

da Hüseyin Yıldız gibi, erkek sanat okulunda okuyordu. Aslında Mehmet Gül, evleri olduğu için bizim yanımızda kalmaz görünürdü. Ama vaktini daha çok bizim yanımızda geçirir ve çoğu zaman akşamları uzak olduğu için evlerine gitmez, bizde kalırdı. Biz de bazen onların evine gider, rahmetli annesinin hazırladığı ve özlediğimiz ev yemeklerini, iştahla yerdik. O günlerde, bizim şartlarımızda bir kimseye, yapılacak en büyük iyilik, sıcak yemek ikramında bulunmaktı. O yaşlarda bizim midemize pilavdan başka sıcak bir yemek pek düşmezdi.

O evde bir müddet oturduktan sonra, Hüseyin Yıldız'la birlikte, arkadaşlardan ayrıldık ve Hacı Fettâh Mezarlığı'nın kible tarafında, iki katlı bir ev kiraladık. Arkadaşlarımızdan ayrılışımız her hangi bir memnuniyetsizlikten veya huzursuzluktan dolayı değildi. Zaten aramızda birbirimizi üzecek hiçbir olay olmadı ve olmazdı da. Arkadaşlarımızdaki ailevi gelişmeler öyle hareket etmeyi icap ettiriyordu. Hüseyin Yıldız alt katta, ben üst katta oturuyordum. İkimiz de bekârdık. Okula gitmekten ve ders çalışmaktan başka işimiz yoktu. Çoğu zaman okulumuza yürüyerek giderdik.

Bu evdeki arkadaşlığımız, okullarımızı bitirinceye kadar devam etti. Aramızda ufacık bir kırgınlık ve darılgınlık olduğunu hatırlamıyorum. Hüseyin Yıldız iyi bir arkadaştı. Hiç kimsenin zararını dokunmaz, hele hele arkadaşlarına hiç zararı olmaz, faydası olurdu. Disiplinli, çalışkan, tertipli ve düzenli bir arkadaşım. Şakalaşmayı sever ve dost edinmekten hoşlanırdı.

Hüseyin Yıldız'ın annesi, babası ve kardeşleri köyde yaşıyorlardı. Köy şartlarında halleri iyi idi. Muhafazakâr ve ahlâklı insanlardı. Hüseyin Yıldız'ın babası Süleyman dayı, köyde yaşamasına rağmen, Bozkır ve çevresinde sayılan, sevilen hatırlı bir insandı. Sözüsohbeti dinlenir ve çevrede hatırı sayılırdı.

O yıllarda Konya ile Bozkır arası,

vasıta ile bir günlük mesafe sayılırdı. Şehir merkezi ile ilçeler arasında çalışan o kadar çok vasıta yoktu. Köylere ulaşımı sağlayan vasıta hemen hemen hiç yoktu. Konya ile Bozkır arasında kasasının üzeri açık olan ve hububat taşıyan kamyonlar çalışırdı. Kapalı kısmına şoför mali denirdi ve oraya da şoförün yakınlarından ve tanıdıklarından başka kimse binemezdi.

Bir yaz tatilinde, 5-6 arkadaş Hüseyin Yıldız'ın ormanlık ve dağlık köyüne gezmeye gitmiştik. Beraberimizde komşu köy Kuşça'dan Mehmet Gül ve başka arkadaşlar da vardı. Tam hatırlamıyorum; otobüsle veya kasasının üzeri açık kamyonla Konya'dan yola çıktık. Aydıncısla köyünün orada vasıtadan indik. Keçi yolundan yürüyerek, akşam karanlığı bastırmak üzereyken Kuşça köyüne vardık. Bir gece Kuşça'da kaldık. Ertesi gün yine yürüyerek, bize çok enterasan gelen kayalık ve ormanlık bir araziden geçerek Karayahya köyüne ulaştık.

Gördük ki Bozkır'ın köyleri arasında bağlantıyı kuracak düzgün ve geniş yollar yok. Nitekim Karayahya köyünden Bozkır'a ancak hayvanların ulaşımı sağlayabilecekleri bir yoldan gittik ve aynı yoldan döndük. Çevrede biraz dolaştık. Köylülerin geçimlerini sağlamak için kayalar arasındaki çok az düzlükleri bile, bir şeyler ekmek sureti ile değerlendirmeye çalıştıklarını gördük. Arazi tarım yapmaya yetecek bollukta değildi. O sebeple de köylünün bir kısmı İstanbul'a çalışmaya gidiyorlardı. Hüseyin Yıldız'ın ailesi bu güç şartlarda onu okutmaya çalışıyordu. Gerçi hepimizin ailesi öyle idi. Kaldığımız bir kaç gün içerisinde tabiat güzel olduğu için etrafı epeyce gezdik. Beyşehir Gölünden çıkıp dereden Konya ovasına doğru akıp giden Çarşamba Çayı'nın başına indik ve Aydıncısla köyü hudutları içerisindeki dağın tepesindeki Zengibar Kalesi'ne kadar çıktık. O zamanlar Zengibar Kalesi görülmeye ve gezilmeye değer bir yerdi. Bizans Döneminden kalma tarihî bir kalıntı. Sahip çıkan olmadığı

için köylüler taşlarını taşıyarak ev işlerinde kullandılar ve tarihî kalıntıyı bitirdiler. Biz gördüğümüz zaman sahip çıkılsaydı kale kurtarılabilirdi ve ayakta kalması sağlanırdı. Tarihî eserlerle fazla tanışıklığımız olmadığı için her yerde aynı şeyler oluyor.

Okul döneminde ev arkadaşlığımız sevgi ve saygı içerisinde bu şekilde devam etti. Ev ve okul arkadaşlığımız dışında kimi ortak, kimisi de ayrı ayrı, arkadaşlarımız da vardı. Hüseyin Yıldız'ın benim dışımdaki arkadaşları ile de çok iyi anlaşırđık. Çünkü Hüseyin bizimle bağdaşmayacak veya boşa vakit geçirmemize sebep olacak kimselerle arkadaş olmazdı. Hiç kimsenin, herhangi bir sebeple, Hüseyin Yıldız'dan şikâyetçi olduğuna şahit olmadım.

Okulu bitirdikten sonra da arkadaşlığımız aynı yakınlıkta ve aynı samimiyette devam etti. Sonra evlendik. Ben ondan önce evlendim. Eşlerimiz de birbirleri ile çok iyi anlaşmışları için dostluğumuz artarak devam etti. Yalnız bana bir kere kazık (!) attı. Arsa aldığı tarladan bana da bir arsa almadı veya almama sebep olmadı. O böyle konuları benden çok iyi düşünür ve geleceğe dair güzel plânlar yapardı. Gençliğinde olgun ve güven telkin eden bir insan görünümü vardı. Palavra insanları hemen tanır, yapmacık hareketlerden hoşlanmaz ve bu tip insanlarla münasebetini sürdürmezdi. Şaka yapmayı çok severdi.

Bir gün ben de köyde iken bir gece evimizin sokak kapısı çalındı. Evden yengem kapıyı açtı. "Kimmiş o?" dedim. Yengem "Bir dilenci, ekmek istiyor." dedi. Kapıyı kapatıp içeri girdi. Kim olduğunı bilmediğimiz o kimse, kapıyı çalmaya devam etti. Tekrar kapıya çıktılar, dilenci; "Burası hoca evi, ekmek bulunmaz olur mu? Bana yemek çıkarın" diyor, dediler. Sonra ben, sesinden tanıdım. O sırada dilenci zannettiğimiz kimse de gülerek içeri giriverdi. "Bu naal hoca evi, fakire bir ekmek vermiyorsunuz" diye dağlıca bağıırıyordu. Baktım gelen

Hüseyin Yıldız. Köyünden, Konya'ya giderken bize uğramış. Şunlara bir şaka yapıyım bakalım ne yapacaklar diye düşünmüş. Ne kadar sevindik. Onun bizim eve uğraması, beni ne kadar sevdiğinin işaretidir. Sevmediği bir kimsenin evinin önünden geçse dönüp bakmaz bile. Bu dilencilik şakasını uzun süre aramızda zaman zaman konuşur ve gülüşürdük. Tatlı bir hatıra olarak kaldı.

Sonra askerlik girdi araya. Asker dönüşü O ilkokul öğretmeni oldu, ben İstanbul'a gittim. Sonra memuriyet görevine Ankara'da devam ettim. Bu aramızdaki mesafeye rağmen ziyaretlerle ve telefon görüşmeleri ile arkadaşlığımız devam etti. Ben emekli olunca Konya'ya yerleştim. O zaten benden önce emekli olmuştu ve Konya'ya yerleşmişti. Tesadüf ben de Konya'da, onun evine yakın bir yerden ev aldım. Aynı camide namaz kılıyor, aynı grupta arkadaşlık yapıyorduk. Bizim arkadaşlığımızın devam etmesine sanki kader de yardımcı ve destek oluyordu.

Kendisi hatıralarını yazdığı için ben fazla detaylara girmek istemedim. Daha çok benimle ilgili bölümünü dile getirmeye çalıştım.

Bir gün bana Hüseyin Yıldız, hatıralarını yazmak istediğini söyledi. Ben

de çok iyi olur dedim. "Yalnız sen de benimle ilgili hatıralarını yazmazsan eksik kalır." dedi. Ben de yazarım dedim ve yazdım. Bu arada çok sevdiğimiz arkadaşımız Mahir Ekinalanı kaybettik. Ona Allah'tan rahmet diliyorum. Hüseyin Yıldız'ın, ondan da uzun uzun bahsedeceğini tahmin ediyorum. Diğer ev arkadaşlarımızdan Ali Osman Acar yaşıyor. Kulakları çınlasın. Allah sıhhat ve afiyet versin. Mehmet Gül ise İstanbul'da, kendisi ile sıkça haberleşiyoruz. Onun da kulakları çınlasın, Allah ona da sıhhat ve afiyet versin.

Arkadaşım Hüseyin Yıldız'ın güzel ahlâk sahibi, çalışkan, plânlı ve programlı bir hayatı var. Kendisi örnek bir insan olduğu gibi, ailesi de değerli eşi, iki erkek ve bir kız çocuğu ile örnek bir aile.

Bunları yazmaya vesile olduğu için arkadaşım Hüseyin Yıldız'a teşekkür ederim. Ailesi ile birlikte hayat boyu saadetler dilerim. Eğer hatıratımı ve hayatımı yazmak fırsatımı bulursam bir yazı ben de ondan alırım. Bu yazıyı ödünç yazıyorum. Kendisi karşılıksız iş yapmayı pek sevmez. Ben de bu yazının karşılığını, böylelikle almış olurum.

Tekrar selâm ve saygılarımı sunar, ömür boyu mutluluklar dilerim.

Aczimin Gıryesi

Dünya Sevgisi...

Unutma, her verdiğini bir gün muhakkak alır dünya,
Ne kadar sevsen de vaktin gelir ölürsün, kalır dünya.

Ahmet Serpi

SEDEF SAPLI BIÇAK / MIÇO

1960'lı ve 1970'li yılların Konya'sı... Şehir henüz bugünkü kadar büyük ve karmaşık değil. İnsanlar daha vefalı, dostluklar daha içten ve pazarlıksız. Henüz hava kirliliği diye bir sorunu da yok Konya'nın. Yine günümüzde olduğu gibi futbolun gözde olduğu yıllar... Şehrin bir ucundan diğer ucuna on - on beş dakikada gidebilmek mümkün. Kabadayılığın ve delikanlılığın henüz sözlüklerden silinmediği yıllar ve benim de bir dönem aşınası olduğum Dolav diye bir kenar mahalle semti. Ve Dolav denilince bir şekilde akla gelen birisi... Miço yani Mustafa Saldı. Konya'da kabadayılık âleminin bir dönemine damgasını vuran Vanlı bir aileye mensup bir isim. Ve Zeki Oğuz'un anlatımıyla Miço'nun hayat hikâyesi.

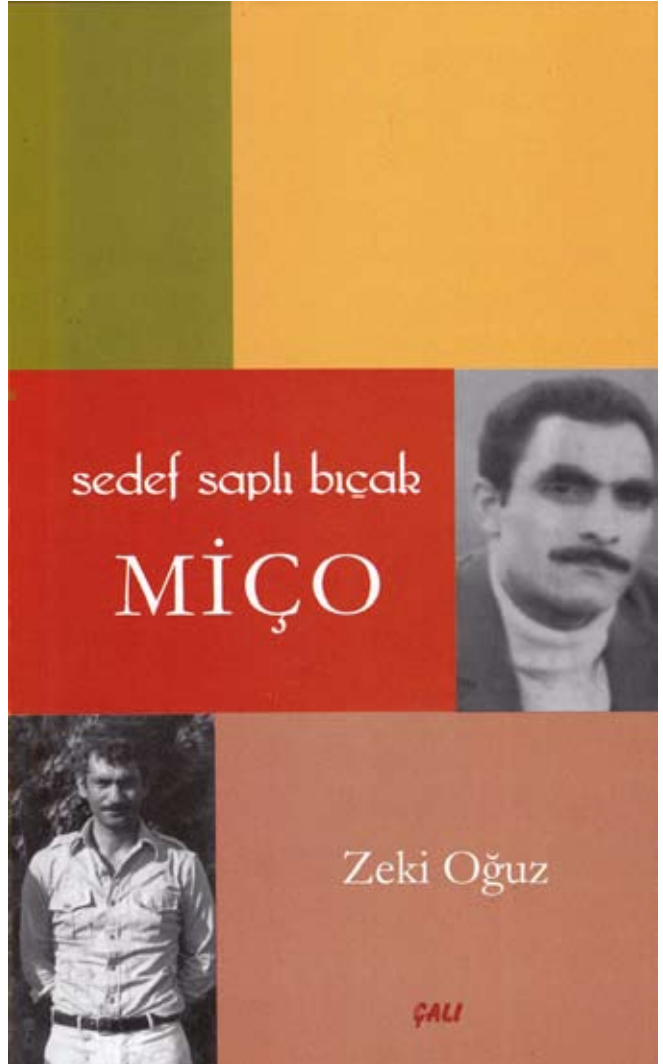
1988'in yaz tatili. Her gün Türbe'nin arkasındaki Ulu Arif Çelebi Sokağı'ndaki evimizden çıkıp, Kışla Caddesi'nden Saman Pazarı'ndaki dedemin dükkânına doğru yürüyorum. Bazen Üçler Mezarlığı'nın kenarındaki yolu tercih etsem de genellikle Kışla Caddesi'nden gidiyorum. Sokağı çıkıverince sol yanda bir oto lastikçi, onun biraz ilerisinde mezar taşı yapılan bir dükkân, mezar taşçısının yanı başında ise "Beş Liralık Doktor"un muayenehanesi bulunuyordu. Daha sonra evimizin de bulunduğu büyükçe bir ada kamulaştırıldı ve bölgede bulunan evlerin bir kısmı yıkılıp tarihî ev görüntüsü verilerek yeniden yapıldı, tescilli birkaç tarihî ev ise restore edildi. Çocuklu-

ğumun geçtiği Civar Mahallesi kısa bir süre içerisinde ciddi bir değişime uğradı ve yıllardan beri burada oturan komşularımız da başka semtlere taşındı. Kışla Caddesi sağlı sollu kerpiç evlerle doluydu. Bir ya da iki katlı, toprak damlı evlerin arasında çıkmaz sokaklar, tarihî cami ve mescitler, çeşmeler ve çoğunluğu bakkal olan küçük dükkânlar yer alıyordu. O yılların gözde toplu taşıma vasıtaları olan at arabaları Yeni Mahalle'den Türbeönü'ne yolcu taşıyorlardı. Sahipleri de müşterileri de çoğunlukla Yeni Mahallelilerden oluşuyordu. Saman Pazarı'na varmadan önce sağda Hacı Veyis Camii adıyla da bilinen Dolav Camii bulunuyordu. Caddeye bakan çeşmesi ve bakımlı avlusuyla cami çok dingin ve huzur verici bir mekândı. Camiden sonra yine birkaç küçük dükkân, bir mandıra, bir kıraathane bulunuyordu. Zeki Oğuz'un kitabından öğrendiğime göre Miço'nun yaşadığı bölge burasıydı. O yıllarda ne o her gün önünden geçtiğim bu mekânı, ne müdavimlerini, ne Miço'yu, ne de Onun hayatını kaleme alan Zeki Oğuz'u tanırdım. Sadece kıraathanenin önünden geçerken küçük yazlık kısmında oturan bitirim tipler dikkatimi çekerdi. Kıraathaneyi biraz geçince büyükçe bir avlu ve birkaç kerpiç ev vardı. Bu evlerin karşısında ise Aslanlı Kışla bulunuyordu. Kışlanın adını aldığı beyaz boyayla boyanmış aslan heykelleri o yıllarda giriş kapısının yan taraflarında bulunuyordu. Daha sonra kışladaki askerler başka bir bölgeye taşındı ve

kışla binası yıkılıp, Mevlâna Kültür Merkezi inşaatı başladı. Bu arada aslanlar da başka bir yere nakledildi. Zaten Mevlâna Kültür Merkezi tamamlandıktan sonra Dolav eski görünümünü kaybetti ve daha farklı bir semt halini aldı. Dedemin dükkânı da bu kamulaştırılan alan içerisinde Miço'nun mekânını geçtikten sonra sağa dönen ilk sokak üzerindeydi. Sedef Saplı Bıçak'ı okurken Dolav'da geçen günlerim geldi hatırıma... Kömürcüler, odun pazarı ve saman pazarı da bu bölgede bulunduğu için hayli hareketli bir bölgeydi.

Zeki Oğuz iyi bir yazar, iyi bir araştırmacı, aynı zamanda iyi bir fotoğrafçı. Bu şehir için düşünen, bir şeyler üretmeye çalışan bir aydın. Ben artık emekli oldum deyip köşesine çekilen miskin çoğunluktan değil. Emekli maaşıyla Çalı'nın baskı parasını ödeyip, 100. sayıya kadar meşaleyi elinden düşürmeyen bir idealist aynı zamanda... Tüm yokluklara, sıkıntılara rağmen yoluna devam eden bir uzun yol koşucusu. Her daim kırılmaz bir umutla yola devam etse de bazen küçük kırılımlar, küçük hayal kırıklıkları da yaşadı. Kitaptaki şu satırları dergiyle ilgili hayal kırıklıklarının ve çaresizliklerin duygusal bir yansıması olarak kabul edebiliriz. Belki de kitabın en dramatik, en etkileyici satırları şu duygusal ifadelerin yer aldığı satırlardır; *"Bir tomar dergiyi ikiye katlayıp sokuyorum sobanın içine. Kuşe kâğıt ilkin nazlanıyor tutuşmakta, sonra parlıyor, alevi yüzüme sünüyor. Yavaş yavaş kırılıyor odanın soğuğu. Çalı tenimi ısıtıyor ama yüreğimi yakıyor. Ateşe attığım ilk dergiyle birlikte bir damla yaş düşüyor alevlerin arasına. O bir damla yaşı aniden yok ediyor alevler. Sonra alışıyorum. Çalı'yı ilk yayınladığımız günlerde ne güzel umutlar vardı içimizde. Gençler koşturuyorlardı, her sayı daha güzel bir dergi için. Adını bile onlar koymuştu. Derginin simgesi de bir çalı-*

ydı. Bakıyorum çevreme, hiçbiri yok o gençlerin. Çoğu üniversiteyi bitirip çekip gitmişler, kalan birkaç genç de kendi işlerine dalmışlar. Kimi üç beş sayı ilgilenmiş dergiyle sonra tümünden koparmış atmış bağıını. Bir tomar dergi daha alıyorum sobaya atmak için. Kapak fotoğrafı bir şeyler hatırlatıyor. Sonra bakmak için ayırıyorum o dergileri." Çalı'nın son günlerini daha dün gibi hatırlıyorum. Her sayı olmasa da birkaç sayıda bir mutlaka

yazı veriyordum yayınlanması için. Bir dönem hiç aksatmadan çıkardığı dergiyi birkaç sayı birleştirerek ya da bir iki ay ara vererek çıkarabiliyordu. O günler Zeki abi için zor günlerdi.

“ Sedef Saplı Bıçak akıcı ve sade bir üsluba sahip. *Bebek, Hayrat, Adem'in Kaburga Kemigi, Yüreğimi Getirdim Armağan, Ürkek Bir Keklik* nasıl bir zincirin halkaları ise Sedef Saplı Bıçak da aynı zincirin halkası... Hepside Anadolu insanın bitmek tükenmek bilmeyen çilesinin öyküsü... ”

Açık konuşmak gerekirse Konyalı aydınlardan da ciddi bir destek görmedi. İnsan çocuğunun ölümüne nasıl üzülsünce ömrünün belirli bir dönemini verdiği dergisinin ölümüne de o derece üzülsün. Çalı da onun 100 ayını alan bir çocuğu gibiydi. Miço'nun hayatını yazdığı sırada yaşanan Çalıyla ilgili hadiseler Sedef Saplı Bıçak kitabına da yansdı. Onun yazdığı bu satırları hiçbir şey olmamış gibi okuyup geçmek pek mümkün değil... O sürece insan bizzat şahit olunca duygulanıyor işte...

Kitapta Miço'nun hayat hikâyesinin yanı sıra o yıllara ait Konya'yla ilgili gazete haberleri de yer alıyor. Yeni Konya ve Yeni Meraam gibi dönemin gazetelerinden seçilen haberler kitaba ayrı bir güzellik katıyor. Genellikle Konya'yla ilgili olan haberler bölümlerin sonunda bulunuyor. Bu küçük iktibaslar sayesinde o günlerin Konya'sı hakkında küçük bilgiler edinebiliyoruz.

12x20 cm ebadındaki kitabın yazı kısmı 118 sayfadan oluşuyor. Yazılardan sonunda 18 sayfalık fotoğraf bölümü yer alıyor. Bu son bölümde Miço'nun albümünden seçme fotoğraflar ve yazarın biyografisi bulunuyor. Sedef Saplı Bıçak akıcı ve sade bir üsluba sahip. *Bebek, Hayrat, Adem'in Kaburga Kemigi, Yüreğimi Getirdim Armağan, Ürkek Bir Keklik* nasıl bir zincirin halkaları ise *Sedef Saplı Bıçak* da aynı zincirin halkası... Hepsisi de Anadolu insanın bitmek tükenmek bilmeyen çilesinin öyküsü... Zeki Oğuz'un öykülerinde kahramanlar hep halkın içinden kişiler. Mekânlar hep aşınası olduğumuz köyler, kasabalar ve Konya'nın eski semtleri. Kahramanlar, mekânlar nasıl sade ise kullanılan dil de o kadar anlaşılır ve temiz bir Türkçe. Öyküleri oluşturan sözcükler arı duru halk dili. Bazı popüler yazarlarda rastlanan uydurukça ve yabancı dil hastalığı Zeki Oğuz'da yok. Onun kullandığı sözcükler Türk dilinin anlatım kolaylığını göstermesi açısından örnek kabul edilebilir.

Sedef Saplı Bıçak'ın ortaya çıkmasında en önemli emek kuşkusuz Zeki Oğuz'un, fakat bu kitap vesilesiyle anmadan geçemeyeceğimiz biri daha var. Edebiyatçının, yazarın, araştırmacının, sanatçının pek kıymetinin bilinmediği günümüzde hem günlük gazete yayımlama gibi zor bir işe talip olan hem de yayınladığı kitaplarla şehrin kültür – sanat yaşamına katkıda bulunan Adem Alemdar da takdiri ziyadesiyle hak ediyor. Bu vesileyle kitabın yayıncısı Memleket gazetesi sahibi sevgili dostum Adem Alemdar'a da en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Kitaba, kültüre, sanata yapılan yatırım hiç boşa gitmez. Kalkınmış ve medeni bir toplumun yolu kitaptan, kültürden, sanattan geçer. Yapılan yayınlar, basılan kitaplar bu şehrin aydınlık geleceğine yapılan birer katkıdır.

Süheyla ÖNAL
suheyla_onal@hotmail.com

MEDET

-Anneme-

Ölümden medet, ölüden medet.
Yârdan medet, Yaradan'dan medet.
Yâr iki kemik, bir et,
Yaradan ezel ebed.
Gel yâr Yaradan'a yalvaralım,
Bir gün kavuşuruz elbet...